

Alexe RĂU
1953-2015

Elena Barbos-Balinski

Bibliolog, poet, eseist și filozof al culturii, doctor în filozofie, Om Emerit, distins cu Medalia Meritul Civic.

S-a născut la 23 decembrie 1953 în comuna Larga, raionul Briceni. A decedat la 8 aprilie 2015 la Chișinău, fiind înmormântat în satul său de baștină.

În 1975 a absolvit Facultatea de Biblioteconomie și Bibliografie a Universității de Stat din Chișinău. A activat un an lector universitar la aceeași facultate. În 2010 a susținut teza de doctor în filosofie cu titlul „Scrișul ca expresie a conștiinței și cale de cunoaștere a ființării”.

Începând cu 1976, se încadrează în structurile Bibliotecii Naționale, deținând pe parcurs mai multe funcții atât în cadrul Bibliotecii Naționale, cât și la Ministerul Culturii, în 1992 fiind numit în funcția de director general al Bibliotecii Naționale.

Inițiază și contribuie la desfășurarea, în condițiile interdicțiilor puse de regimul comunist, a Festivalului de carte și poezie „Eminesciana” (1985-1986), fiind și unul dintre fondatorii anuarului „Patrimoniu: Almanahul bibliofililor din Moldova (1977-1981). A stat la începuturile „Calendarului bibliotecarului” (din 2000 – „Calendar Național”). Elaborează, cu o echipă de experți, Programul Național de reformare a bibliotecilor din republică, de depozitare și orientare a acestor importante instituții spre valorile naționale perene și modelul strategic al sistemului național de biblioteci, elaborează concepția și inițiază înființarea Consiliului Biblioteconomic Național și a Școlii de Biblioteconomie din Moldova. Inițiator al Salonului Național de Carte, inițiator și organizator al simpozioanelor „Anul Bibliologic” și „Valori Bibliofile” (1992). Lui Alexe Rău îi revine elaborarea Programului Național „Memoria Moldovei” (1996), înființarea Ateneului „Moldova” (1992), a Clubului Biblioteconomiștilor din Moldova (1993), editarea colecției de monografii și eseuri intitulată „Clio și Biblon” etc.

A elaborat concepția nouă, europeană a Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, care se implementează în cadrul reformei principale a acestei instituții demarată în 1992, odată cu instalarea sa în postul de director general. Fondator și redactor-șef al primei reviste de specialitate „Magazin bibliologic” (1993).

Este autorul unor proiecte de anvergură în biblioteconomia Moldovei: SIBIMOL (Sistemul Integrat al Bibliotecilor Informatizate din Republica Moldova, 2013), Biblioteca Națională Digitală (2010), Liga Bibliotecarilor din Republica Moldova (2010).

Ca scriitor care practică toate genurile literare, publică volumele de versuri: „Spune ceva” (Editura „Știința”, 1993), „Uniluconul” (Editura Uniunii Scriitorilor, 1997), „Nuca lui Nevermore” (Editura „Augusta”, 1999); în calitate de cercetător bibliolog, tipărește cărțile de eseuri: „Există și un Dumnezeu al bibliologiei” (Editura „Museum”, 2001), „Jurnal parizian” (Editura „Ulysse”, 2001), „Ochiul din oglinda paginii” (2002), „Pe noi nouă adu-ne” (Editura „Prut Internațional”, 2003), „Magister dixit” (Editura „Museum”, 2004), „Absența e mai mare ca prezența” (Editura „Museum”, 2006), „Un fir de plumb atârnat de un lucru fragil și înaripat” (Editura „Museum”, 2007), „Dialoguri” (Editura „Museum”, 2011), „La verbvedere: eseuri” (Editura „Ulysse”, 2012), „101 poeme” (Editura „Biodova”, 2012), „Podul Mirabeau (poeme)” (Editura „Lumina”, 2013), „Scherzo pentru regele Franței” (Editura „TipoMoldova”, 2014).

Este autorul a peste 820 de studii, articole, eseuri publicate în culegeri și ediții periodice de specialitate din Moldova, România, Rusia, Iugoslavia, SUA, Austria, Franța, Serbia, Canada, Belarus, Ucraina, țări în care a prezentat comunicări la conferințe, simpozioane, seminare, colocvii de specialitate.

A fost redactor-șef al „Gazetei bibliotecarului” și îngrijitorul mai multor volume de carte. A fost protagonistul rubricii „Univers filosofic” a emisiunii „Cultura azi” la TV Moldova 1.

Apreciat la nivel național și internațional, fiind distins cu Medalia „Meritul Civic” (1996), Medalia Uniunii Europene „Lider al comunității europene” și Diploma „Manager al sec. XXI (Bruxelles, 2002), Medalia „Mihai Eminescu” (2002), Ordinul Național „Pentru Merit” în grad de Comandor (România, 2002), Ordinul de Onoare (2007), titlul onorific „Om Emerit” (2012) ș.a.

În perioada directoratului său, în anul 2012, Biblioteca Națională a Republicii Moldova (BNRM) a fost decorată cu Ordinul Republicii în semn de „înaltă apreciere a meritelor deosebite în dezvoltarea sistemului național de biblioteci și pentru contribuție la salvagardarea patrimoniului național documentar”.

Post-mortem au apărut cărțile scrise de el și despre el: „Sângele și apa Legenda măștișoarelor” (Fundăția „Draghiștea”, 2015), „Din manuscrisele lui Alexe Rău” (Tipografia „Foxtrot”, 2016), „Eglogi pariziene” (2015), „Alexe Rău, Omul ogîlindirii polivalente” (BNRM, 2015); „Ontologia scrisului” (BNRM, 2016), „Cărturarul și filosoful Alexe Rău între Clio și Biblon: In memoriam Alexe Rău: Bibliolog, poet, eseist, dramaturg, filosof al culturii” (2018), „Sonata sufletului” (2019).

Membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova (1995) și al Uniunii Scriitorilor din România (2010). Din 2015, Liga Bibliotecarilor din Republica Moldova și Sala de conferințe a BNRM, iar din 2021, și Biblioteca Publică Raională Briceni îi poartă numele.

A se vedea și articolele din „Calendar Național 2008”. – Chișinău, 2008. – P. 427-431; „Calendar Național 2018”. – Chișinău, 2017. – P. 233-235.

Bibliografie selectivă:

Rău, Alexe. Sonata sufletului / Alexe Rău ; ediție îngrijită de Raisa Mahu ; red.: Ștefan Rău ; coperta: Dragoș Popa Miu. – Chișinău : [S. n.], 2019. – 92 p. : il.

Rău, Alexei. Comorile din strada August : (BNRM la 175 ani) : [articol preluat din „Gazeta bibliotecarului”, 2007, iulie/ august (nr. 7/8)] / Alexei Rău // Magazin bibliologic. – 2022. – Nr 3. – P. 30-31.

Cărturarul și filosoful Alexe Rău între Clio și Biblon : In memoriam Alexe Rău : Bibliolog, poet, eseist, dramaturg, filosof al culturii / AO Societatea Științifi că de Bibliofilie și Ex-libris „Paul Mihail” din Moldova ; ed. îngrijită de Raisa Mahu. – Chișinău : [S. n.], 2018. – 136 p.

Barbei, Svetlana. Date concludente despre istoria de ieri și de azi a Bibliotecii Naționale : [cu referire la Alexe Rău – manager de calitate, bibliolog, p, poet și fi losof al culturii] / Svetlana Barbei, Angela Drăgănel // Magazin bibliologic. – 2022. – Nr 3. – P. 19-29.

Biblioteca cu numele „Alexe Rău” : [Biblioteca Publică Raională Briceni poartă numele fostului director general al Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, Alexe Rău, originar din satul Larga] // Univers pedagogic pro. – 2021. – 6 mai. – P. 8.

Calabadău, Sava. Sprijin, mângâiere și îndemn : [cu referire la Alexe Rău (1953-2015) și Lidia Kulikovski] / Sava Calabadău // Cahulul literar și artistic. – 2021. – Nr 8 (12). – P. 26-35.

Cimpoi, Mihai. Larga în larg(o)ul istoriei (Mica istorie din Marea istorie) : [cu referire la Ion Țăbuleac, Ilie Motrescu, Anatol Dumitraș, Alexe Rău, Arsenie Pauliuc, Victor Pauliuc, Marcela Gafton, Ion Varta, Serafi m Urechean] / Mihai Cimpoi // Natura. – 2020. – Iul. (Nr 7). – P. 9.

Ciocanu, Anatol. Rău Alexe / Anatol Ciocanu // Dicționarul scriitorilor români din Basarabia : 1812-2010. – Chișinău : Prut Internațional, 2010. – P. 445-446.

Matvei, Valeria. Bibliolog și filosof prin vocație : [despre Alexe Rău (1953-2015)] / Valeria Matvei, Dumitru Păsat // Univers pedagogic pro. – 2018. – 27 dec. – P. 6.

Prus, Elena. Alexe Rău sau intertextualitatea ca creare a predecesorilor / Elena Prus // Axis Libri. – 2016. – Dec. (Nr 33). – P. 76-79 ; Colocviul „Filologia modernă : Realizări și perspective în context european”. Ediția a 10-a, 20 octombrie

2016, Chișinău. – Chișinău : Institutul de Filologie, 2017. – P. 149-155 ; Enkómion pentru edificiile filologice ale Elenei Prus. – Chișinău : ULIM, 2019. – P. 53-58.

Roșca, Denis. Rău Alexe // Roșca, Denis. Cartea de aur a Basarabiei și a Republicii Moldova / Denis Roșca. – Chișinău : Pontos, 2016. – P. 475.

Țărălungă, Ecaterina. Rău Alexe // Țărălungă, Ecaterina. Enciclopedia identității românești. Personalități / Ecaterina Țărălungă. – Chișinău : Litera, 2011. – P. 670-671.

Alexe Rău // Calendar Național 2023 / Biblioteca Națională a Republicii Moldova ; director general: Elena Pintilei ; coord.: Veronica Borș ; aut.: Elena Barbos-Balinschi, Maria S. Ciobanu, Ana Struță [et al.] ; colegiul red.: acad. Andrei Eșanu (președinte), Iurie Colesnic (vicepreședinte), Iulian Filip [et al.] ; red.: Angelina Olaru, Jana Badan ; redactare bibliografică: Elena Barbos-Balinschi. – Chișinău, 2023 (Primex-Com). – P. 368-370. – ISSN 1857-1557.